

การใช้สารเสพติดของเยาวชนไทย

นฤมล จันทร์มา*, รังสิยา วงศ์อุปปา**

บทคัดย่อ

การศึกษาศถานการณ์การแพร่ระบาดของการใช้สารเสพติดเป็นรากฐานสำคัญในการแก้ไขปัญหา การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสัดส่วนของเยาวชนไทย (กลุ่มอายุ 10-18 ปี) ที่ใช้สารเสพติด ปี พ.ศ. 2565 เป็นการศึกษาเชิงบรรยายชนิดตัดขวางด้วยวิธีสำรวจทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิสุ่มกระจุกสามขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งสิ้น 4,666 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการแบบสอบถามชนิดตอบเอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วย สถิติเชิงพรรณนาและไคส์แควร์

เยาวชนไทยอายุ 10-18 ปี ร้อยละ 16.6 รายงานว่ามีประสบการณ์ “เคยใช้สารเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่ง” ในจำนวนนี้เยาวชนร้อยละ 13.1 ยังคงใช้สารเสพติดในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา โดยมีความแตกต่างระหว่างเพศและกลุ่มอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สารเสพติดยอดนิยมที่เยาวชนเคยใช้ ได้แก่ กระท่อม (โดยเฉพาะน้ำต้มกระท่อม) สารกลมประสาท กัญชา (โดยเฉพาะกัญชาแห้ง) สารกระตุ้น (โดยเฉพาะยาบ้า) สารกดประสาท (โดยเฉพาะ ترامาดอลและโคเดอีน) และสารหลอนประสาท ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบพฤติกรรมการใช้สารเสพติดมากกว่า 1 ชนิด (สารผสม) ในคราวเดียวกัน รวมทั้งการใช้สารเสพติดร่วมกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การใช้สารเสพติดร่วมกับการสูบบุหรี่ไฟฟ้า และยังพบการใช้สารเสพติดร่วมกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ไฟฟ้า อีกด้วย

คำสำคัญ: สารเสพติด; เยาวชน; พฤติกรรมใช้ยาเสพติด

* คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

** คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

Corresponding author: Rungsinya Wonguppa E-mail: rungsiya_won@vu.ac.th

Received 05/01/2024

Revised 07/02/2024

Accepted 07/03/2024

SUBSTANCES USE AMONG THAI YOUTHS

Narumon Junma, Rungsiya Wonguppa***

ABSTRACT

The study of the epidemic situation of substance use is the cornerstone of solving the problem. This study aimed to determine the proportion of Thai youths (aged 10-18 years) who use substances in 2022. It was a cross-sectional descriptive study using a three-stage stratified cluster sampling. A total of 4,666 samples were obtained. A self-administered questionnaire collected data. Descriptive statistics and chi-square analyzed data.

Of Thai youths aged 10-18, 16.6% reported their experiences of ever using any substances. Of these, 13.1% had used substances in the past 3 months. There were statistically significant differences between sexes and age groups. The popular substance used by youths were kratom (especially kratom liquid), sedatives, cannabis (especially dried cannabis), stimulants (especially YABA), depressants (especially tramadol and codeine), and hallucinogens, respectively. In addition, the behavior of using more than one substance simultaneously (polysubstance) was found. There are also substances used along with alcohol, as well as using substances together with e-cigarettes. Moreover, substances used along with alcohol and e-cigarettes have also emerged.

Keywords: Substances abuse; Youths; Drugs use behavior

*Faculty of Sciences and Technology, Phetchabun Rajabhat University

** Faculty of Public Health, Vongchavalitkul University

ภูมิหลังและเหตุผล (Background and rationale)

ยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสังคมมาอย่างต่อเนื่อง สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) คาดประมาณว่าประชากรทั่วโลก 585,000 คน เสียชีวิตโดยมีสาเหตุเกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติด¹

หลักฐานในอดีตที่ผ่านมา 50,000 ปี ก่อน คริสตกาล มีรายงานการใช้สารออกฤทธิ์ทางจิตจากพืช² ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการใช้สารเสพติดมานานกว่า 15,000 ปี³ ต่อมาสารเสพติดกลายเป็นที่นิยมเพื่อนันทนาการ

สันนิษฐานว่าฝิ่นเริ่มแพร่หลายในสังคมไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยกรุงศรีอยุธยาเริ่มปรากฏปัญหาเนื่องมาจากผู้เสพฝิ่นไม่เป็นอันทำมาหากิน สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 จึงทรงบัญญัติบทลงโทษผู้กระทำความผิดเอาไว้ในพระไอยการลักษณะโจรเมื่อ ปี พ.ศ.1609 มีใจความสำคัญตอนหนึ่งว่า “...81 มาตราหนึ่งผู้เสพฝิ่นกินฝิ่นขายฝิ่นนั้นให้ลงพระอาญาจหนักหนา ธิราชขาดให้สิ้นเชิง ทะเวนบก 3 วัน เรือ 3 วัน ให้จำใส่คุกขังไว้กว่าจะอดได้ ถ้าอดได้แล้วให้เรียกเอาทนายบนแก้ตัวญาติพี่น้องไว้แล้วจึงให้ปล่อยผู้เสพฝิ่นขายฝิ่นกินฝิ่นออกจากโทษ...”⁴ หลังจากนั้นมาพระมหากษัตริย์ได้ทรงตรากฎหมายขึ้นอีกหลายฉบับ อาทิ พระราชบัญญัติห้ามไม่ให้ซื้อฝิ่น สูบฝิ่น

จ.ศ.1173 (พ.ศ.2354) พระราชกำหนดห้ามสูบฝิ่น จ.ศ.1181 (พ.ศ.2362) และประกาศเพิ่มเติมห้ามมิให้ลักจำหน่ายฝิ่นและสูบฝิ่น จ.ศ. 1182 (พ.ศ. 2363) พระราชบัญญัติเรื่องฝิ่นและสักเลข จ.ศ. 1186 (พ.ศ. 2367) พระราชบัญญัติภาษีฝิ่น พ.ศ. 2414 พระราชบัญญัติมอฟินแลโคกะอิน พ.ศ. 2456 พระราชบัญญัติฝิ่น พ.ศ. 2464 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2465 หลังประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 รัฐบาลยังคงอาศัยมาตรการทางกฎหมายเป็นหลัก ด้วยการออกพระราชบัญญัติกันชา พ.ศ. 2477 พระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. 2486 พระราชบัญญัติการขายยา พ.ศ. 2493 ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 37 พ.ศ. 2501 พระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ พ.ศ. 2518 และพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จากนั้นมา ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดก็ไม่ได้ลดลงแต่กลับเพิ่มมากขึ้น เปลี่ยนผ่านจากพืชเสพติดมาสู่สารเสพติด สังเคราะห์และการใช้ยารักษาโรคผิดแบบแผน⁵

ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากปัญหาการใช้สารเสพติดมาช้านาน พืชเสพติดพื้นเมืองทั่วไป ได้แก่ ฝิ่น กัญชา และพืชกระท่อม ยาสังเคราะห์ชนิดแรกที่ใช้ในประชากร คือ เฮโรอีน ซึ่งพบครั้งแรกในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2500 และต่อมาแพร่ระบาดอย่างมาก⁶ การใช้สารกระตุ้น (แอมเฟตามีน

และเมทแอมเฟตามีน) แพ้ระบาดในช่วงหลังปี พ.ศ. 2510 สารระเหย (เบนซีน แลคเกอร์ และกาว) ปรากฏขึ้นในช่วงหลังปี พ.ศ. 2520⁷ ในช่วงหลังปี พ.ศ. 2530 มีการใช้สารเสพติดชนิดใหม่ ซึ่งรวมถึงยาอี เคตามีน ไอซ์ (เมทแอมเฟตามีนชนิดเกล็ด) และโคเคน⁸ เมื่อไม่นานมานี้ การใช้ยารักษาโรคจิตแบบและสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทใหม่⁹ อย่างไรก็ตาม สถิติอย่างเป็นทางการแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้เมทแอมเฟตามีนเป็นกลุ่มผู้ใช้ยาที่ใหญ่ที่สุดที่เข้าถึงการรักษา เนื่องจากกัญชาและพืชกระท่อมมีอันตรายน้อยกว่ายาเสพติดอื่น ๆ จึงมีผู้ใช้เพียงไม่กี่รายเท่านั้นที่ต้องได้รับการรักษา¹⁰

ปัจจุบันคำว่าสารเสพติด หมายถึงยาหรือสารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายแล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ซึ่งครอบคลุมด้วยกฎหมายหลัก 4 ฉบับคือ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (สอดคล้องกับ UN The Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) พระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ พ.ศ. 2559 (สอดคล้องกับ UN Convention on Psychotropic substances, 1971) พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 และพระราชบัญญัติควบคุมโคคาอิน พ.ศ. 2495 ทั้งนี้ ไม่นับรวมสารตามกฎหมายทั้งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ และเครื่องดื่มผสมคาเฟอีน

สำนักงานยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งองค์การสหประชาชาติ รายงานว่าในปี

พ.ศ. 2563 มีประชากรโลกที่มีอายุ 15-64 ปีที่ใช้สารเสพติดอย่างใดอย่างหนึ่งในรอบปีที่ผ่านมา ประมาณ 284 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.6 ของประชากรโลกที่มีอายุ 15-64 ปี ในจำนวนนี้ 130,000 คน เสียชีวิตจากการติดยาเสพติด¹¹ ในช่วงเวลาเดียวกัน รายงานการเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในกลุ่มประเทศอาเซียนระบุว่า มีประชากรในกลุ่มประเทศอาเซียนเข้ารับการบำบัดรักษาเสพติดกว่า 580,000 คน หรือคิดเป็นอัตรา 87.8 ต่อแสนประชากร ในจำนวนนี้กว่าสองในสาม เข้ารับการบำบัดรักษาเสพติดในกลุ่ม Amphetamine Type Stimulant (ATS) ส่วนที่เหลือเป็นกลุ่มอนุพันธ์ฝิ่น กัญชา และอื่น ๆ¹² คณะกรรมการบริหารเครือข่ายองค์กรวิชาการสารเสพติด ดำเนินการสำรวจครัวเรือนระดับประเทศเพื่อคาดประมาณจำนวนผู้ใช้สารเสพติดในปี พ.ศ. 2562 พบว่ามีประชากรที่ใช้สารเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่งในปีที่ผ่านมา (ไม่นับบุหรี่ยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์) จำนวนประมาณ 1,966,826 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.91 ของประชากรอายุ 12-65 ปี และในส่วนของเยาวชนอายุ 12-19 ปีที่ใช้สารเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่งในปีที่ผ่านมาร้อยละ 3¹³

ความเคลื่อนไหวจากฝ่ายการเมืองตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2561 ต่อเนื่องมาต้องการให้ปลดกัญชาและกระท่อมจากบัญชียาเสพติดให้โทษ จนกระทั่งเริ่มมีผลบังคับใช้ พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2564 ตาม

ประมวลกฎหมายยาเสพติด (รวมกฎหมาย 29 ฉบับ) ปลดล็อก พืชกระท่อม” ออกจากบัญชียาเสพติด ประเภทที่ 5 และประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 พ.ศ. 2565 เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 กำหนดให้เหลือเฉพาะสารสกัดจากทุกส่วนของกัญชาและกัญชงที่มี THC เกินกว่าร้อยละ 0.2 โดยน้ำหนักเท่านั้น ที่ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษ ทำให้ปัจจุบันทั้งกระท่อมและกัญชามีการใช้กันอย่างกว้างขวางทุกเพศทุกวัย ดังนั้นเพื่อให้ได้ภาพการเสพยาเสพติดที่ชัดเจนโดยเฉพาะเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบาง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาสัดส่วนของเยาวชนที่ใช้ยาเสพติดชนิดต่าง ๆ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา (Objective)

เพื่อศึกษาสัดส่วนของเยาวชนที่ใช้ยาเสพติด จำแนกชนิดสารเสพติด ในแต่ละเพศและกลุ่มอายุ

วิธีการศึกษา (Method)

1. การออกแบบวิจัย

การศึกษานี้ใช้วิธีการเชิงปริมาณ ด้วยการออกแบบเป็นการสำรวจภาคตัดขวาง การสำรวจจัดทำขึ้นเพื่อให้ได้สัดส่วนเยาวชนที่ใช้ยาเสพติดโดยประมาณในประเทศไทย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้ เยาวชน หมายถึง ประชากรที่มีอายุ 10-18 ปี กลุ่มตัวอย่างเป็น

เยาวชนไทยจำนวน 4,666 คน จาก 10 จังหวัดทั่วประเทศ ขนาดตัวอย่างนี้ คำนวณภายใต้ความชุกของการใช้ยาเสพติดในแต่ละกลุ่มอายุและเพศของเยาวชนอยู่ระหว่างร้อยละ 1.98-5.46 (มานพ คณะโต และคณะ, 2563) ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 3 ค่า design effect เท่ากับ 4.5 คาดประมาณสัดส่วนผู้ไม่สมัครใจร้อยละ 10 เมื่อพิจารณาความพร้อมของทรัพยากร (กำลังคนและงบประมาณ) ด้วยจำนวนตัวอย่างที่กำหนด ความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ระดับภาคและจังหวัดจะมีขนาดใหญ่ (ระหว่าง 12%-22%) จึงไม่ทำการวิเคราะห์ในระดับภาคและจังหวัด

วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิสุ่มกระจุกสามขั้นตอนโดย

1) แบ่งพื้นที่ประเทศไทยออกเป็น 10 ชั้นภูมิตามภาค ปปส. คือ ปปส.กทม รวม 50 เขต, ปปส.ภาค 1 ภาคกลาง รวม 9 จังหวัด, ปปส.ภาค 2 ภาคตะวันออก รวม 8 จังหวัด, ปปส.ภาค 3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง รวม 8 จังหวัด, ปปส.ภาค 4 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน รวม 12 จังหวัด, ปปส.ภาค 5 ภาคเหนือตอนบน รวม 8 จังหวัด, ปปส.ภาค 6 ภาคเหนือตอนล่าง รวม 9 จังหวัด, ปปส.ภาค 7 ภาคตะวันตก รวม 8 จังหวัด, ปปส.ภาค 8 ภาคใต้ตอนบน รวม 7 จังหวัด, และ ปปส.ภาค 9 ภาคใต้ตอนล่าง รวม 7 จังหวัด

2) สุ่มตัวอย่างแบบระบบขั้นภูมิละ
1 จังหวัด (กทม. สุ่ม 3 เขต)

3) จำแนกชั้นภูมิตามระดับ
การศึกษา 4 ชั้นภูมิ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา
ตอนต้น อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอน
ปลาย

4) สุ่มตัวอย่างแบบระบบ ระดับ
ประถมศึกษาสุ่มเฉพาะประถมศึกษาตอน
ปลาย 10 แห่ง, ระดับมัธยมศึกษา 2 แห่ง,
ระดับอาชีวศึกษา 2 แห่ง

5) สุ่มตัวอย่างแบบระบบ ระดับ
ประถมศึกษาสุ่มเฉพาะประถมศึกษา 5-6
รวม 10 ห้อง จากโรงเรียนเป้าหมาย, ระดับ
มัธยมศึกษาสุ่มตัวอย่าง รวม 6 ห้อง, ระดับ
อาชีวศึกษาสุ่มตัวอย่างระดับ ปวช. รวม 3
ห้อง

6) แต่ละห้องขอความร่วมมือกลุ่ม
ตัวอย่างทุกรายตอบแบบสอบถาม

3. เครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล

ตัวแปรสำคัญในการศึกษานี้
ประกอบด้วย โดย

1) ช่วงเวลาที่ใช้สารเสพติดใน
การศึกษานี้แบ่งออกเป็น การใช้สารหมายถึง
การเคยมีประสบการณ์ใช้สารชนิดใดชนิด
หนึ่งในช่วงชีวิต และการใช้ในปัจจุบัน
หมายถึงการใช้สารภายใน 3 เดือน นับจาก
วันสำรวจ

2) ในการสำรวจนี้ทำการสำรวจ
สารเสพติดต่าง ๆ ดังนี้

2.1) กัญชา/ยางกัญชา/กัญชา
น้ำ

2.2) พืชกระท่อม / น้ำ ต้ม
กระท่อม

2.3) สารกดประสาท (ฝิ่น/
มอร์ฟีน/เฮโรอีน/โคเคน/ทรามาดอล/เมทา
โดน)

2.4) สารกระตุ้น (ยาบ้า/ไอซ์/
ยาอี/โคเคน)

2.5) สารหลอนประสาท (สาร
ระเหย/เคตามีน/เห็ดขี้ควาย)

2.6) ยาแก้ปวดประสาท

2.7) บุหรี่/บุหรี่ไฟฟ้า

2.8) เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็น
แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็น
แบบสอบถามชนิดตอบเอง ผ่านการพิจารณา
ของผู้เชี่ยวชาญในเครือข่ายพัฒนาวิชาการ
และข้อมูลสารสนเทศ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จำนวน 4 ท่าน ได้ค่า CVI 0.94 จัดทำ
Cognitive test กับเยาวชนในชุมชน 26 คน
และหาค่าความเชื่อมั่นกับเยาวชนในชุมชน
จำนวน 104 คน ได้ค่า 4 weeks Test-retest
Reliability 0.96 ค่าความคงที่ภายใน 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ
ในช่วงเดือน มิถุนายน-กรกฎาคม 2565 ดังนี้

1) คณะผู้วิจัยทำหนังสือขอคำ
ยินยอมจากผู้ปกครอง เมื่อผู้ปกครองยินยอม
แล้วจึงดำเนินการในขั้นต่อไป

2) คณะผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ การวิจัยและขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีอิสระ ในการตอบ/ไม่ตอบคำถามในแต่ละข้อได้

3) กลุ่มตัวอย่างที่ยินยอม คณะผู้วิจัยให้ทำแบบสอบถามใน iPad ของ ทีมวิจัยโดยส่งคืน iPad เมื่อทำเสร็จ

4. การจัดการและวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1) แก้ไขปรับปรุงฐานข้อมูลให้ เหมาะสม

2) ปรับปรุงคุณภาพข้อมูล ทำการ ตรวจสอบค่านอกช่วง ค่าสูงต่ำกว่าปกติ ข้อมูลสูญหาย และแก้ไขปรับปรุงให้ เหมาะสม

3) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติ พรรณนา ช่วงเชื่อมั่นร้อยละ 95 และไคสแควร์

5. จริยธรรมการวิจัย

การศึกษานี้ได้ผ่านการรับรอง จริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการบริหาร เครือข่ายองค์การวิชาการสารเสพติด เลขที่ ACSAN 007

ผลการศึกษา (Results)

เยาวชนกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.2 (ร้อยละ 1.3 ระบุว่าตนเองเป็น เพศทางเลือก) อายุเฉลี่ย 14.7 (ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน 2.52, ค่ามัธยฐาน 16, ค่าพิสัย ควอไทล์ 4)

เยาวชนไทย ซึ่งรายงานว่ามี ประสบการณ์ “เคยใช้สารเสพติดชนิดใดชนิด หนึ่ง” ซึ่งเป็นผู้ใช้สารเสพติดสะสมคิดเป็น ร้อยละ 16.55 ของประชากรอายุ 10-18 ปี โดยมีค่าช่วงเชื่อมั่น 95% ระหว่าง 15.48%- 17.62% โดยร้อยละ 13.07 ยังใช้สารเสพติด ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา (ช่วงเชื่อมั่น 95% ระหว่าง 12.10%-14.04)

สารเสพติดที่เยาวชนเคยใช้มากที่สุด คือ กระต่อมโดยเฉพาะน้ำต้มกระต่อมคิดเป็น ร้อยละ 6.94 รองลงมาเป็นสารกล่อมประสาท เช่น ไฟว์ไฟว์ (Erimin 5) ไดอาซีแพม ฯลฯ คิด เป็นร้อยละ 6.22 กัญชาโดยเฉพาะกัญชาแห้ง ร้อยละ 6.13 และสารกระตุ้นโดยเฉพาะยาบ้า ไอซ์ และยาอี ร้อยละ 4.50 สารกดประสาท โดยเฉพาะทรามาดอลและโคเดอีน ร้อยละ 2.66 และสารหลอนประสาท (สารระเหย และเคตามีน) ร้อยละ 2.31 ส่วนสารเสพติดที่ ใช้ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา มากที่สุด คือ กระต่อม รองลงมาเป็นกัญชา สารกล่อม ประสาท สารกระตุ้น สารกดประสาทและสาร หลอนประสาทตามลำดับ (ตารางที่ 1) โดยมีความแตกต่างระหว่างเพศและกลุ่มอายุอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.0001$)

เยาวชนร้อยละ 2.40 ที่เคยใช้สารเสพติดมากกว่า 1 ชนิด (สารผสม) ในคราว เดียวกัน โดยร้อยละ 1.67 ยังคงใช้สารผสม ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา เป็นที่น่าสังเกตว่า เยาวชนร้อยละ 9.39 เคยใช้สารเสพติด ร่วมกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (เคยใช้สาร

กระตุ้นและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 2.36) ร้อยละ 6.04 เคยใช้สารเสพติดร่วมกับ การสูบบุหรี่หรือบุหรี่ไฟฟ้า โดย ร้อยละ 5.27

เคยใช้สารเสพติดร่วมกับเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ไฟฟ้า

ตารางที่ 1 สัดส่วนเยาวชนที่ใช้สารเสพติด

อายุ 10-18 ปี	เคยใช้		ใช้ใน 3 เดือนที่ผ่านมา	
ชนิดสารเสพติดที่ใช้	ร้อยละ	ช่วงเชื่อมั่น	ร้อยละ	ช่วงเชื่อมั่น
		ร้อยละ 95		ร้อยละ 95
กัญชา	6.13%****	(5.44, 6.82)	4.2%***	(3.62, 4.78)
กระท่อม	6.94%****	(6.21, 7.67)	5.96%****	(5.28, 6.64)
สารกระตุ้น (ยาบ้า/ไอซ์/ยาอี)	4.5%****	(3.91, 5.09)	3.34%****	(2.82, 3.86)
สารกดประสาท (โคเคน/ทรามาดอล)	2.66%*	(2.20, 3.12)	1.5%****	(1.15, 1.85)
สารหลอนประสาท (เคตามีน/สารระเหย)	2.31%****	(1.88, 2.74)	1.41%***	(1.07, 1.75)
สารกล่อมประสาท	6.22%****	(5.53, 6.91)	3.73%***	(3.19, 4.27)
สารผสม	2.40%	(1.96, 2.84)	1.67%	(1.30, 2.04)
สารเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่ง	16.55%****	(15.48, 17.62)	13.07%****	(12.10, 14.04)
แอลกอฮอล์	28.08%****	(26.79, 29.37)	21.77%****	(20.59, 22.95)
สารเสพติดและแอลกอฮอล์	9.39%****	(8.55, 10.23)	6.39%****	(5.69, 7.09)
บุหรี่/บุหรี่ไฟฟ้า	10.5%****	(9.62, 11.38)	6.00%****	(5.32, 6.68)
สารเสพติดและบุหรี่ไฟฟ้า	6.04%****	(5.36, 6.72)	3.34%****	(2.82, 3.86)
สารเสพติด, แอลกอฮอล์และบุหรี่ไฟฟ้า	5.27%****	(4.63, 5.91)	3.04%****	(2.55, 3.53)

หมายเหตุ: เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มอายุพบนัยสำคัญทางสถิติ

*p<0.05, **p<0.01, ***p<0.001, ****p<0.0001

เมื่อจำแนกกลุ่มอายุ ออกเป็น กลุ่มอายุ 10-12 ปี (เยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้น ประถมปลาย) กลุ่มอายุ 13-15 ปี (เยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมต้น) และ 16-18 ปี (เยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมปลาย และอาชีวศึกษาตอนต้น) พบนัยสำคัญทาง

สถิติ (ตารางที่ 1) และเมื่อทำการเปรียบเทียบ เพศในแต่ละกลุ่มอายุแล้วได้ผลดังนี้

เยาวชนกลุ่มอายุ 10-12 ปี ซึ่งรายงานว่ามีประสบการณ์ “เคยใช้สารเสพติดชนิดใด ชนิดหนึ่ง” คิดเป็นร้อยละ 7.57 (เพศชาย เคยใช้ร้อยละ 11.72 และเพศหญิงเคยใช้

ร้อยละ 3.24) โดยร้อยละ 5.81 ยังใช้สารเสพติดในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา (เพศชาย ร้อยละ 8.97 และเพศหญิงร้อยละ 2.52)

กัญชาเป็นสารเสพติดที่เยาวชนกลุ่มอายุ 10-12 ปี นิยมใช้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 3.17 รองลงมาเป็นสารกล่อมประสาท สารกระตุ้น กระทั่ง และสารกดประสาท ตามลำดับ ส่วนสารเสพติดที่ใช้ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมามากที่สุด คือ กัญชา รองลงมาเป็น สารกล่อมประสาท สารกระตุ้น กระทั่ง สารกดประสาทและสารหลอนประสาท ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามเพศแล้ว พบว่าเพศชาย เคยใช้สารกล่อมประสาทมากที่สุด ร้อยละ 4.48 รองลงมาเป็นกัญชาและสารกระตุ้นร้อยละ 4.14 เท่ากัน สารกดประสาทร้อยละ 3.45 กระทั่งร้อยละ 2.07 และสารหลอนประสาทร้อยละ 1.03 สารเสพติดที่ใช้ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมามากที่สุด คือ สารกล่อมประสาทร้อยละ 3.45 รองลงมาเป็น

กัญชาและสารกระตุ้นร้อยละ 2.76 เท่ากัน ส่วนเพศหญิง เคยใช้กัญชาร้อยละ 2.16 และกระทั่งร้อยละ 1.80 ส่วนสารอื่น ๆ ยังไม่เคยใช้ โดย 3 เดือนที่ผ่านมา ยังรายงานว่าใช้กัญชาร้อยละ 1.80 และกระทั่งร้อยละ 1.44 (ตารางที่ 2)

เยาวชนกลุ่มอายุ 10-12 ปี ร้อยละ 1.76 ที่เคยใช้สารเสพติดมากกว่า 1 ชนิด (สารผสม) ในคราวเดียวกัน เป็นเพศชายทั้งหมด และยังคงใช้สารผสมในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 1.06 โดยเยาวชนร้อยละ 3.52 เคยใช้สารเสพติดร่วมกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 1.06 เคยใช้สารเสพติดร่วมกับการสูบบุหรี่หรือบุหรี่ไฟฟ้า โดยร้อยละ 0.70 เคยใช้สารเสพติดร่วมกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ไฟฟ้า เป็นที่น่าสังเกตว่าเพศหญิงอายุ 10-12 ปี เริ่มดื่มแอลกอฮอล์และใช้บุหรี่ไฟฟ้าแล้วในช่วงอายุนี้นี้ และยังคงรายงานว่าใช้ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา

ตารางที่ 2 สัดส่วนเยาวชนอายุ 10-12 ปีที่ใช้สารเสพติด

อายุ 10-12 ปี	เคยใช้			ใช้ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กัญชา	4.14%	2.16%	3.17%	2.76%	1.80%	2.29%
กระทั่ง	2.07%	1.80%	1.94%	1.38%	1.44%	1.41%
สารกระตุ้น (ยาบ้า/ไอซ์/ยาอี)	4.14%	0.00%	2.11%	2.76%	0.00%	1.41%
สารกดประสาท (โคเคอิน/ทรามาดอล)	3.45%	0.00%	1.76%	0.69%	0.00%	0.35%
สารหลอนประสาท (เคตามีน/สารระเหย)	1.03%	0.00%	0.53%	0.34%	0.00%	0.18%
สารกล่อมประสาท	4.48%	0.00%	2.29%	3.45%	0.00%	1.76%
สารผสม	3.45%	0.00%	1.76%	2.07%	0.00%	1.06%
สารเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่ง	11.72%	3.24%	7.57%	8.97%	2.52%	5.81%

ตารางที่ 2 สัดส่วนเยาวชนอายุ 10-12 ปีที่ใช้สารเสพติด (ต่อ)

อายุ 10-12 ปี	เคยใช้			ใช้ใน 3 เดือนที่ผ่านมา		
ชนิดสารเสพติด	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
แอลกอฮอล์	15.17%	6.47%	10.92%	11.03%	4.32%	7.75%
สารเสพติดและแอลกอฮอล์	5.52%	1.44%	3.52%	3.45%	1.44%	2.46%
บุหรี่/บุหรี่ไฟฟ้า	3.45%	3.24%	3.35%	2.41%	2.16%	2.29%
สารเสพติดและบุหรี่ไฟฟ้า	2.07%	0.00%	1.06%	1.72%	0.00%	0.88%
สารเสพติด, แอลกอฮอล์และบุหรี่ไฟฟ้า	1.38%	0.00%	0.70%	1.03%	0.00%	0.53%

เยาวชนกลุ่มอายุ 13-15 ปี ซึ่งรายงานว่ามีประสบการณ์ “เคยใช้สารเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่ง” คิดเป็นร้อยละ 16.70 (เพศชายเคยใช้ร้อยละ 20.36 และเพศหญิงเคยใช้ร้อยละ 13.83) โดยร้อยละ 13.29 ยังใช้สารเสพติดในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา (เพศชายร้อยละ 16.29 และเพศหญิง ร้อยละ 12.06)

กระท่อมเป็นสารเสพติดที่เยาวชนกลุ่มอายุ 13-15 ปี นิยมใช้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 8 สารก่ดประสาทและกัญชามีมากกว่าร้อยละ 5 และสารกระตุ้นมากกว่าร้อยละ 4 ส่วนสารอื่น ๆ มากกว่าร้อยละ 2 โดยสารเสพติดที่ใช้ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา มากที่สุดคือกระท่อม รองลงมาเป็นกัญชา สารก่ดประสาท และสารกระตุ้น สารก่ดประสาทและสารหลอนประสาทตามลำดับ เมื่อจำแนกตามเพศแล้วพบว่าเพศชาย เคยใช้กระท่อมมากที่สุดมากกว่าร้อยละ 9 สารก่ดประสาทและกัญชามากกว่าร้อยละ 6 รองลงมาเป็น สารกระตุ้น สารก่ดประสาท และสารหลอนประสาท ตามลำดับ สารเสพติดที่ใช้ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา มากที่สุด

ยังคงเป็นกระท่อมมากกว่าร้อยละ 7 กัญชา ร้อยละ 5 สารก่ดประสาท และสารกระตุ้นมากกว่าร้อยละ 4 ส่วนเพศหญิง เคยใช้กระท่อมมากกว่าร้อยละ 7 สารก่ดประสาทและกัญชามากกว่าร้อยละ 4 สารกระตุ้นมากกว่าร้อยละ 3 ส่วน สารอื่น ๆ มากกว่าร้อยละ 1 โดย 3 เดือนที่ผ่านมา ยังรายงานว่าใช้กระท่อมมากกว่าร้อยละ 6 กัญชาและสารก่ดประสาทมากกว่าร้อยละ 3 และสารกระตุ้นร้อยละ 2.8 (ตารางที่ 3)

เยาวชนกลุ่มอายุ 13-15 ปี ร้อยละ 2 ที่เคยใช้สารเสพติดมากกว่า 1 ชนิด (สารผสม) ในคราวเดียวกัน เป็นเพศชายร้อยละ 3.6 เพศหญิงต่ำกว่าร้อยละ 1 และยังคงใช้สารผสมในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 1.6 โดยเยาวชนกว่าร้อยละ 8 เคยใช้สารเสพติดร่วมกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 5 เคยใช้สารเสพติดร่วมกับการสูบบุหรี่หรือบุหรี่ไฟฟ้า โดยร้อยละ 5 เคยใช้สารเสพติดร่วมกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ไฟฟ้า เป็นที่น่าสังเกตว่าเพศชาย 1 ใน 3 เพศหญิงมากกว่า 1 ใน 5 เคยดื่มแอลกอฮอล์โดยเพศ

หญิงมีสัดส่วนเคยใช้สารเสพติดร่วมกับ
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศชาย ซึ่ง
เพศชายมากกว่าร้อยละ 10 เคยใช้บุหรี่ไฟฟ้า/
บุหรืแล้ว โดยสัดส่วนผู้เคยใช้สารเสพติด
ร่วมกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรื

ไฟฟ้าในชายและหญิงไม่ต่างกัน ส่วนในช่วง
3 เดือนที่ผ่านมา สัดส่วนเพศหญิงใช้สาร
เสพติดร่วมกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการ
สูบบุหรืไฟฟ้ามากกว่าเพศชาย

ตารางที่ 3 สัดส่วนเยาวชนอายุ 13-15 ปีที่ใช้สารเสพติด

อายุ 13-15 ปี	เคยใช้			ใช้ใน 3 เดือนที่ผ่านมา		
ชนิดสารเสพติด	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กัญชา	6.33%	4.26%	5.17%	4.98%	3.19%	3.98%
กระท่อม	9.05%	7.09%	7.95%	7.24%	6.03%	6.56%
สารกระตุ้น (ยาบ้า/ไอซ์/ยาอี)	4.98%	3.55%	4.17%	4.07%	2.84%	3.38%
สารกดประสาท (โคเคอิน/ทรามาดอล)	3.62%	1.06%	2.19%	1.36%	0.35%	0.80%
สารหลอนประสาท (เคตามีน/สารระเหย)	3.62%	1.77%	2.58%	1.81%	1.42%	1.59%
สารกล่อมประสาท	6.79%	4.61%	5.57%	4.52%	3.19%	3.78%
สารผสม	3.62%	0.71%	1.99%	3.17%	0.35%	1.59%
สารเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่ง	20.36%	13.83%	16.70%	16.29%	12.06%	13.92%
แอลกอฮอล์	32.13%	22.34%	26.64%	23.98%	13.83%	18.29%
สารเสพติดและแอลกอฮอล์	8.14%	9.22%	8.75%	4.07%	5.67%	4.97%
บุหรื/บุหรืไฟฟ้า	10.86%	8.51%	9.54%	6.79%	5.32%	5.96%
สารเสพติดและบุหรืไฟฟ้า	4.98%	4.96%	4.97%	2.26%	3.55%	2.98%
สารเสพติด, แอลกอฮอล์และบุหรืไฟฟ้า	4.98%	4.96%	4.97%	2.26%	3.19%	2.78%

เยาวชนกลุ่มอายุ 16-18 ปี ซึ่งรายงาน
ว่ามีประสบการณ์ “เคยใช้สารเสพติดชนิดใด
ชนิดหนึ่ง” คิดเป็น 1 ใน 5 (เพศชายเคยใช้
ร้อยละ 25 และเพศหญิงเคยใช้ร้อยละ 15)
โดยร้อยละ 16 ยังใช้สารเสพติดในช่วง 3
เดือนที่ผ่านมา (เพศชายร้อยละ 19 และเพศ
หญิงมากกว่าร้อยละ 12)

กระท่อมและสารกล่อมประสาทเป็น
สารเสพติดที่เยาวชนกลุ่มอายุ 16-18 ปี นิยม

ใช้มากกว่าร้อยละ 8 รองลงมาเป็นกัญชา
ร้อยละ 7.8 สารกระตุ้นร้อยละ 5.7 สารกด
ประสาทและสารหลอนประสาทมีมากกว่า
ร้อยละ 3 โดยสารเสพติดที่ใช้ในช่วง 3 เดือน
ที่ผ่านมามากที่สุด คือ กระท่อม รองลงมา
เป็น กัญชา สารกล่อมประสาท และสาร
กระตุ้น สารกดประสาทและสารหลอน
ประสาทตามลำดับ เมื่อจำแนกตามเพศแล้ว
พบว่าเพศชาย เคยใช้กระท่อมและกัญชา

มากกว่าร้อยละ 10 สารกล่อมประสาท
มากกว่า ร้อยละ 9 สารกระตุ้นมากกว่า
ร้อยละ 7 สารกดประสาท และสารหลอน
ประสาทมากกว่าร้อยละ 3 สารเสพติดที่ใช้
ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมามากที่สุดยังคงเป็น
กระท่อมมากกว่าร้อยละ 8 กัญชามากกว่า
ร้อยละ 6 สารกล่อมประสาทและสารกระตุ้น
มากกว่าร้อยละ 5 ส่วนเพชฌัญญ์ เคยใช้
กระท่อมและสารกล่อมประสาทร้อยละ 7
กัญชามากกว่าร้อยละ 5 สารกระตุ้นมากกว่า
ร้อยละ 3 ส่วนสารอื่น ๆ มากกว่าร้อยละ 2
โดย 3 เดือนที่ผ่านมาอ้างรายงานว่าใช้
กระท่อมมากกว่าร้อยละ 7 กัญชาและสาร
กล่อมประสาทมากกว่าร้อยละ 3 และสาร
กระตุ้นร้อยละ 3 (ตารางที่ 4)

เยาวชนกลุ่มอายุ 16-18 ปี ร้อยละ 2.8
ที่เคยใช้สารเสพติดมากกว่า 1 ชนิด (สาร

ผสม) ในคราวเดียวกัน เป็นเพศชายร้อยละ
4.8 เพศหญิงร้อยละ 1 และยังคงใช้สารผสม
ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 2 เป็นที่น่า
สังเกตว่าเพศชายร้อยละ 40 เพศหญิง
มากกว่า 1 ใน 3 เคยดื่มแอลกอฮอล์ กว่า
ร้อยละ 10 เคยสูบบุหรี่/บุหรี่ไฟฟ้า โดย
เยาวชนกว่า 1 ใน 5 เคยใช้สารเสพติดร่วมกับ
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กว่าร้อยละ 8 เคยใช้
สารเสพติดร่วมกับการสูบบุหรี่หรือบุหรี่ไฟฟ้า
โดยร้อยละ 7.5 เคยใช้สารเสพติดร่วมกับ
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ไฟฟ้า
ส่วนในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ใช้สารเสพติด
ร่วมกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กว่าร้อยละ 8
กว่าร้อยละ 4 เคยใช้สารเสพติดร่วมกับการ
สูบบุหรี่หรือบุหรี่ไฟฟ้า โดยร้อยละ 4.3 เคยใช้
สารเสพติดร่วมกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และ
การสูบบุหรี่ไฟฟ้า

ตารางที่ 4 สัดส่วนเยาวชนอายุ 16-18 ปีที่ใช้สารเสพติด

อายุ 16-18 ปี	เคยใช้			ใช้ใน 3 เดือนที่ผ่านมา		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กัญชา	10.05%	5.67%	7.84%	6.38%	3.94%	5.15%
กระท่อม	10.21%	7.40%	8.80%	8.29%	7.24%	7.77%
สารกระตุ้น (ยาบ้า/ไอซ์/ยาอี)	7.66%	3.78%	5.71%	5.42%	2.99%	4.20%
สารกดประสาท (โคเคอิน/ทรามาดอล)	3.67%	2.83%	3.25%	2.39%	2.20%	2.30%
สารหลอนประสาท (เคตามีน/สารระเหย)	3.67%	2.36%	3.01%	2.07%	1.73%	1.90%
สารกล่อมประสาท	9.57%	6.93%	8.24%	5.74%	3.46%	4.60%
สารผสม	4.78%	0.94%	2.85%	3.35%	0.63%	1.98%
สารเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่ง	25.68%	15.43%	20.52%	19.30%	12.76%	16.01%
แอลกอฮอล์	39.39%	33.39%	36.37%	33.49%	25.51%	29.48%
สารเสพติดและแอลกอฮอล์	16.43%	8.19%	12.28%	11.80%	5.67%	8.72%
บุหรี่/บุหรี่ไฟฟ้า	15.31%	12.91%	14.10%	8.45%	6.93%	7.69%

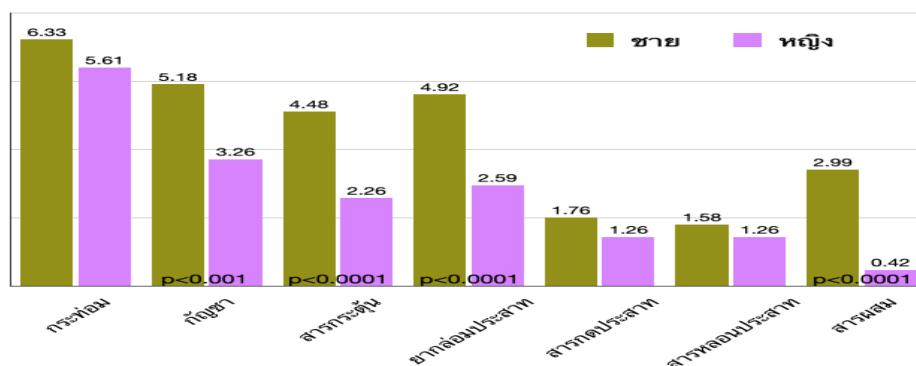
ตารางที่ 4 สัดส่วนเยาวชนอายุ 16-18 ปีที่ใช้สารเสพติด (ต่อ)

อายุ 16-18 ปี	เคยใช้			ใช้ใน 3 เดือนที่ผ่านมา		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
สารเสพติดและบุหรี่ไฟฟ้า	11.64%	5.83%	8.72%	6.06%	3.15%	4.60%
สารเสพติด, แอลกอฮอล์และบุหรี่ไฟฟ้า	10.69%	4.25%	7.45%	5.74%	2.83%	4.28%

พฤติกรรมกรรมการเสพติดที่ต้องเฝ้าระวัง คือ การเสพในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ซึ่งพบว่า มีอยู่ร้อยละ 13 โดยใช้กระท่อมร้อยละ 6 (เพศชายร้อยละ 6.3 เพศหญิงร้อยละ 5.2) ัญชามากกว่าร้อยละ 4 (เพศชายร้อยละ 5.2 เพศหญิงร้อยละ 3.3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ) สารกระตุ้นมากกว่าร้อยละ 3 (เพศชายร้อยละ 4.5 เพศหญิงร้อยละ 2.3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ) และสารกล่อมประสาทมากกว่าร้อยละ 3 (เพศชายร้อยละ 4.9 เพศหญิงร้อยละ 2.6

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ) ส่วนสารกดประสาทและสารหลอนประสาทมีมากกว่าร้อยละ 1

เยาวชนใช้สารผสมในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 1.67 (เพศชายร้อยละ 3 เพศหญิงร้อยละ 0.4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ) อนึ่ง มีเยาวชนที่ใช้สารกระตุ้นและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 1.54 โดยเฉพาะเพศชายมีอยู่ร้อยละ 2.64 ซึ่งเป็นความเสี่ยงต่อการเกิดอาการทางจิตและการใช้ความรุนแรง

ภาพที่ 1 ร้อยละของเยาวชนที่ใช้สารเสพติดในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมาจำแนกตามเพศ

วิจารณ์ (Discussions)

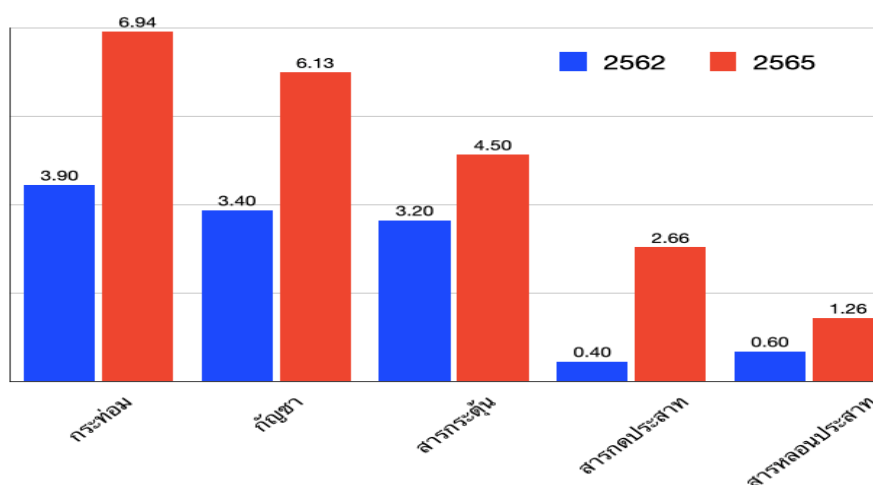
แม้ว่าขนาดตัวอย่างและกระบวนการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความน่าจะเป็น

(probability sampling) ในการสำรวจ คำนี้ถึงความเป็นตัวแทน

(representativeness) และความเพียงพอต่ออำนาจทางสถิติ (statistical power) ในการวิเคราะห์ข้อมูล แต่ด้วยข้อจำกัดทางจริยธรรมในการวิจัย ที่ต้องคำนึงถึงความเป็นอิสระในการตอบคำถาม การมีเวลาเพียงพอ และความสนใจในการตอบคำถามทั้งแบบรายข้อหรือทั้งฉบับ ทำให้อาจพบความคลาดอยู่บ้าง อาทิ ในบางกลุ่มอายุอัตราการตอบกลับระหว่างเพศไม่เท่ากัน แต่พบว่าการตอบกลับสูงกว่าร้อยละ 90 ในทุกกลุ่มอายุ ทั้งสองเพศ ทำให้ผลการศึกษามีความคลาดเคลื่อนต่ำ

ในการสำรวจนี้ เยาวชนไทย (10-18 ปี) รายงานว่ามีประสบการณ์ “เคยใช้สารเสพติด

ชนิดใดชนิดหนึ่ง” ร้อยละ 16.6 โดยเพศชายเคยใช้ร้อยละ 21.1 เพศหญิงเคยใช้ร้อยละ 12.2 ซึ่งสูงกว่าการสำรวจครัวเรือนครั้งล่าสุดในปี พ.ศ. 2562 กว่าเท่าตัว ในปี พ.ศ. 2562 ผลการสำรวจพบว่าประชากรไทย (อายุ 12-65 ปี) เคยใช้สารเสพติดร้อยละ 7.5 โดยเพศชายเคยใช้ร้อยละ 10.9 เพศหญิงเคยใช้ร้อยละ 4.1 (มานพ คณะโต และคณะ, 2562) และเมื่อจำแนกด้วยอายุแล้วพบว่า สัดส่วนของเยาวชนที่เคยใช้สารเสพติดในปี พ.ศ. 2565 สูงกว่าสัดส่วนในปี พ.ศ. 2562 ในทุกตัวยา (ภาพที่ 2) อย่างไรก็ตามข้อมูลในปี พ.ศ. 2562 เป็นกลุ่มอายุ 12-65 ปี

ภาพที่ 2 ร้อยละของผู้ที่ใช้สารเสพติดชนิดต่าง ๆ เปรียบเทียบปี พ.ศ. 2562 และ 2565

ประเทศไทยบังคับใช้ พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2564 ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด (รวมกฎหมาย 29 ฉบับ)

ปลดล็อก “พืชกระท่อม” ออกจากบัญชียาเสพติด ประเภทที่ 5 และประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องระบุชื่อยาเสพติดให้โทษใน

ประเภท 5 พ.ศ. 2565 กำหนดให้เหลือเฉพาะสารสกัดจากทุกส่วนของกัญชาและกัญชงที่มี THC เกินกว่าร้อยละ 0.2 โดยน้ำหนักเท่านั้น ที่ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษ

การเปลี่ยนแปลงทางนโยบายเกี่ยวกับกัญชาทางการแพทย์ทำให้มีผู้ใช้กัญชามากขึ้นกว่า 10 เท่าในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (ใช้ในรอบ 30 วัน) เปรียบเทียบปี พ.ศ. 2559 และ 2562¹⁴ และเมื่อกัญชาถูกถอดออกจากบัญชียาเสพติดให้โทษในปี พ.ศ. 2565 เยาวชนอายุไม่เกิน 18 ปี ใช้กัญชาในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นร้อยละ 60 และยังพบอีกว่าความรู้เท่าทันกัญชาลดลง 1 เท่าตัว¹⁰

กลุ่มที่ควรเฝ้าระวัง คือ กลุ่มที่ใช้ยาเสพติดในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา ซึ่งมีอยู่ถึงร้อยละ 13 ที่ใช้สารเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่ง โดยใช้กัญชา (ร้อยละ 4.2) กระเทียม (ร้อยละ 6) สารกระตุ้น (ร้อยละ 3.3) และสารกล่อมประสาท (ร้อยละ 3.7) เมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้เสพยาเสพติดในช่วงที่ผ่านมาจากการศึกษาประมาณการพบว่า จำนวนผู้ใช้ยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น ในทุกตัวยา โดยเฉพาะไอซ์เพิ่มขึ้นกว่า 160 เท่าในช่วง 12 ปีที่ผ่านมา รองลงมาเป็นเคตามีน และเฮโรอีน ตัวยาที่เปลี่ยนแปลงน้อย คือ สารระเหย และพืชกระเทียม สำหรับน้ำต้มกระเทียมเพิ่มขึ้นกว่า 10 เท่า เช่นเดียวกับยาเสพติดชนิดอื่น ๆ ที่เพิ่มขึ้น 10-15 เท่า¹⁵⁻¹⁷

การศึกษาวิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงทางนโยบายทำให้กัญชาแพร่ระบาดใน

เยาวชนเพิ่มมากขึ้น การศึกษานี้พบเยาวชนใช้กัญชาในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 4.2 สูงกว่าอัตราการใช้กัญชาก่อนปลดล็อกกัญชา (ปีพ.ศ. 2559) ร้อยละ 2.3 ซึ่งเป็นพฤติกรรมการใช้กัญชา 3 เดือนที่ผ่านมา ก่อนวันสำรวจ¹³ รายงานการสำรวจครัวเรือนทั่วประเทศ คนไทยกลุ่มอายุ 12-19 ปี ที่ใช้กัญชาในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 0.12 ส่วนการใช้ในช่วงเดือนที่ผ่านมาคิดเป็นร้อยละ 0.08¹⁴

ข้อค้นพบจากการศึกษานี้ สอดคล้องกับการศึกษาสถานการณ์กัญชาหลังการปรับปรุงกฎหมาย ซึ่งทำการเปรียบเทียบคนในรุ่นราวคราวเดียวกัน (Bierth Cohort) แบบติดตามระยะเวลา โดยทำการเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้กัญชาในคน 3 รุ่น (ประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวศึกษาตอนต้น) ใน 3 ช่วงเวลา (ช่วงกัญชาเป็นยาเสพติดผิดกฎหมาย ช่วงกัญชาทางการแพทย์ ช่วงกัญชาถูกกฎหมาย) กลุ่มคนในรุ่นประถมศึกษาตอนปลาย (กลุ่มอายุ 10-12 ปี) มีสัดส่วนการใช้กัญชาในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 1.15 ในช่วงที่กัญชาผิดกฎหมาย เมื่อรัฐบาลประกาศให้ใช้กัญชาทางการแพทย์ทำให้อัตราการใช้กัญชาในคนกลุ่มนี้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 1.94 หลังมีการปรับปรุงกฎหมายทำให้กัญชาถูกกฎหมายทำให้อัตราการใช้กัญชาเพิ่มขึ้น 2.5 เท่าจากช่วงกัญชาทางการแพทย์เป็นร้อยละ 5.01 หรือเพิ่มขึ้น

4.4 เท่าจากช่วงกัญชาผิดกฎหมาย แบบแผนนี้คล้ายกับกลุ่มคนในรุ่นมัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวศึกษาตอนต้น (ปวช.) (กลุ่มอายุ 16-18 ปี) ซึ่งมีสัดส่วนการใช้กัญชาในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 2.92 ในช่วงที่กัญชาผิดกฎหมาย เมื่อรัฐบาลประกาศให้ใช้กัญชาทางการแพทย์ทำให้อัตราการใช้กัญชาในคนกลุ่มนี้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 4.01 แต่เมื่อรัฐบาลทำให้กัญชาถูกกฎหมายทำให้อัตราการใช้กัญชาเพิ่มขึ้น 2 เท่า จากช่วงกัญชาทางการแพทย์เป็นร้อยละ 2.96 หรือเพิ่มขึ้น 2.7 เท่า จากช่วงกัญชาผิดกฎหมาย แต่คนในรุ่นมัธยมศึกษาตอนต้น (กลุ่มอายุ 13-15 ปี) ซึ่งมีสัดส่วนการใช้กัญชาในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 1.17 ในช่วงที่กัญชาผิดกฎหมาย เมื่อรัฐบาลประกาศให้ใช้กัญชาทางการแพทย์ทำให้อัตราการใช้กัญชาในคนกลุ่มนี้เพิ่มขึ้น 2.6 เท่า เป็นร้อยละ 3.05 และเมื่อรัฐบาลทำให้กัญชา ถูกกฎหมายทำให้อัตราการใช้กัญชาเพิ่มขึ้นกว่า 2 เท่า จากช่วงกัญชาทางการแพทย์เป็นร้อยละ 6.45 หรือเพิ่มขึ้น 5.5 เท่าจากช่วงกัญชาผิดกฎหมาย¹⁰

ข้อยุติ (Conclusions)

เยาวชนไทยซึ่งรายงานว่า มีประสบการณ์ “เคยใช้สารเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่ง” คิดเป็นร้อยละ 16.55 ของประชากรอายุ 10-18 ปี โดยร้อยละ 13.07 ยังใช้สารเสพติดในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา

สารเสพติดที่เยาวชนเคยใช้มากที่สุด คือ กระท่อม โดยเฉพาะน้ำต้มกระท่อม รองลงมาเป็นสารกล่อมประสาท กัญชา โดยเฉพาะกัญชาแห้ง สารกระตุ้นโดยเฉพาะยาบ้า สารกดประสาทโดยเฉพาะทรามาดอล และโคโคئين และสารหลอนประสาท ส่วนสารเสพติดที่ใช้ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา มากที่สุด คือ กระท่อม รองลงมาเป็น กัญชา สารกล่อมประสาท สารกระตุ้น สารกดประสาทและสารหลอนประสาทตามลำดับ โดยมีความแตกต่างระหว่างเพศและกลุ่มอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบพฤติกรรมการใช้สารเสพติดมากกว่า 1 ชนิด (สารผสม) ในคราวเดียวกัน ใช้สารเสพติดร่วมกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ใช้สารเสพติดร่วมกับบุหรี่ไฟฟ้า และใช้สารเสพติดร่วมกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ไฟฟ้า

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

อายุของเยาวชนที่ใช้สารเสพติดครั้งแรกมีแนวโน้มลดลง สะท้อนถึงมาตรการป้องกันไม่เพียงพอ รัฐควรกำหนดมาตรการให้มีประสิทธิผลมากขึ้น

รัฐบาลควรเข้มงวดกับการให้ข้อมูลข่าวสารเกินจริงทางสื่อสังคมออนไลน์และจำกัดการเข้าถึงสารเสพติดของเยาวชน

สถานะองค์ความรู้ (Body of knowledge)

การแก้ไขนโยบายกัญชาในต่างประเทศนำไปสู่การพัฒนาสายพันธุ์เพื่อตอบสนอง

การใช้กัญชาเพื่อนันทนาการ การศึกษานี้พบว่าการเปลี่ยนแปลงนโยบายกัญชาและ

กระท่อมในประเทศไทยทำให้เยาวชนไทยใช้สารเสพติดเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

1. United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) **World drug report 2019**. Vienna: United Nations publication; 2019.
2. Merlin MD. Archaeological evidence for the tradition of psychoactive plant use in the old world. **Economic Botany** 2003; 57(3): 295-323.
3. Sullivan RJ, Hagen EH. Psychotropic substance-seeking: Evolutionary pathology or adaptation? **Addiction** 2002; 97(4): 389-400.
4. Department of Fine Arts. The “Tra Sam Duang” Laws. Bangkok: Veteran printing house; 1978. [in Thai].
5. Kanato M, Leyatikul P, Wonguppa R. Impacts of Medical Cannabis Law in Thailand. **ONCB Journal** 2020; 36(2): 27-36.
6. Poshyachinda V. **Heroin in Thailand. in the 4th Anniversary of the Office of the Narcotics Control Board**. Bangkok: Office of the Prime Minister; 1980; 56–87.
7. Poshyachinda V, Srisurapanont M, Perngparn U. Amphetamine type stimulants epidemic in Thailand: a country profile. In WHO meeting on amphetamine, MDMA, and other psycho stimulants phase II. Bangkok, Thailand; 1999. 22-26.
8. Poshyachinda V, Phittayanon P, Simasatitkul V, Perngparn U. **Stimulant use, abuse, and dependence in Thailand**. Alcohol and drugs perspectives, prevention and Control-Asia Pacific region. Sri Lanka: Alcohol and Drug Information Centre; 1998. 77-106.
9. Wonguppa R, Kanato M. The prevalence and associated factors of new psychoactive substance use: A 2016 Thailand national household survey. **Addict Behav Rep** 2018; 7: 111-115.
10. Kanato M, Leyatikul P, Wonguppa R. Cannabis Situation among the Thai Youth after Law Amendment. **ONCB Journal** 2022; 36(2): 27-36.
11. United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). **World drug report**

2022. Vienna: United Nations publication; 2022.
12. Kanato M, Sarasiri R, Leyatikul P. (Eds.) **ASEAN DRUG MONITORING REPORT 2021**. Bangkok: ASEAN Narcotics Cooperation Center; 2022.
13. Kanato M, Leyatikul P. Size Estimation of Substances Users Population in Thailand 2019. **ONCB Journal** 2020; 36(2): 37-48.
14. Kanato M, Thaikla K, Assanangkornchai S, Areesantichai C, Charornrat S, Leyatikul P, et al. **Report on Size Estimation of Substances Users in Thailand 2019**. Bangkok: Charunsanitwong printing house; 2019. [in Thai].
15. Administrative Committee of Substances Abuse Academic Network. **Report on Size Estimation of Substances Users in Thailand 2007**. Bangkok: Administrative Committee of Substances abuses Academic Network; 2007. [in Thai].
16. Administrative Committee of Substances Abuse Academic Network. **Report on Size Estimation of Substances Users in Thailand 2011**. Bangkok: Administrative Committee of Substances abuses Academic Network; 2011. [in Thai].
17. Kanato M, Thaikla K, Assanangkornchai S, Areesantichai C, Charornrat S, Leyatikul P, et al. **Report on Size Estimation of Substances Users in Thailand 2016**. Bangkok: Charunsanitwong printing house; 2016. [in Thai].